lh=k|sf=b=g=# $*÷@)&#÷)&$
lh=x=b=g=# @÷@)&$÷)&%

hglgu/fgL

;fKtflxs

व्यवसायीक पत्रकारीता लोकतन्त्रको आधार,
सम्वृद्ध र विकासको साझेदार

Jananigrani Weekly

वर्ष ७, अंक १७ असोज २१ गते आइतबार २०८०, 8 October Sunday 2023 नेपाल सम्वत ११४३, पृष्ठ ६ मूल्य रु. ८।-

टुकीको भरमा रहेका छेन्तुङ्ग बासीलाई सोलार वितरण

अर्जुन कार्की
बागलुङ

बागलुङको मुख्य पर्यटकीय स्थल हो 'ढोरपाटन' । ढोरपाटनको एक बस्ती भने वर्षौंदेखि अन्धकारमय रहँदै आएको थियो । ढोरपाटन नगरपालिका-६ को छेन्तुङ्ग गाउँका स्थानीयहरु वर्षैदेखि टुकीकै भरमा रात विताउनुपर्ने बाध्यता थियो ।

पहिले छेन्तुङ्ग बासीहरु बासीहरु छ महिना (लेक) र छ महिना (बेसी) दोगाडी, मोराङ, छालहाल्ना, बोबाङ लगायतका गाउँमा बस्ने गर्थे तर अहिले सडक पुगेपछि भने केही बाह्रै महिना र केही ९ महिना छेन्तुङ्गै टुकीको घरमा बस्ने गरेका छन् । छेन्तुङ्ग बासीले विद्युत बालेर रात काट्नको लागि बेसी झर्नुपर्छ । गण्डकी प्रदेशको 'उज्यालो गण्डकी प्रदेश अभियान' अन्तरगत ढोरपाटन-६ छेन्तुङ्गका ३९१ घरधुरीमा घरेलु सौर्य ऊर्जा प्रविधि (सोलार) जडान उद्घाटन गरिएपछि स्थानीयहरु हर्षित बनेका छन् ।

गण्डकी प्रदेशको ऊर्जा, जलस्रोत तथा खानेपानी मन्त्रालयको ९० प्रतिशत र स्थानीयको १० प्रतिशत लगानीमा सोलार जडान कार्य अगाडी बढाइएको हो । घरमा सोलार जडान भएपछि ढोरपाटन-६ की ६४ बर्षिया मैया भण्डारीको मुहारमा खुसी ल्याएको छ । जंगलमा खोजेर ल्याएको झिंजा बालेर रात कटाउँदै आएकी

भण्डारीले सोलार जडान पछि खुसी लागेको बताउनुभयो । उहाँले दिनभरी जंगलमा गएर बाँड, दियालो, सल्लाको खोटो जम्मा गर्ने र रातिमा त्यही बालेर उज्यालो गराउने गरेको बताउनुभयो । 'हामीले जंगलमा झिंजा खोजेर ल्याएर त्यही बालेर रात काट्दै आएका थियौं,' भण्डारीले भन्नुभयो,'अब सोलार जडान भएपछि उज्यालो होला भन्ने लागेको छ ।' उहाँले बेसी गाउँमा जाँदा मात्र विजुली बालेर रात काट्ने गरेपनि लेक (छेन्तुङ्ग)मा आएपछि अन्धकारमा बस्दै आएको बताउनुभयो ।

छेन्तुङ्गकै ५९ बर्षिय छविलाल सिर्पालीले सोलार पाएपछि विकासको प्रत्याभुति गर्न पाएको बताउनुभयो । उहाँले नेताहरुले धेरै आशा देखाउने गरेपनि अझैसम्म छेन्तुङ्ग बासीले विकासको अनुभुति गर्न नपाएको बताउँदै प्रदेश सरकारले सोलार दिँदा अब विकास हुन्छ की भन्ने लागेको बताउनुभयो । 'केही समय पहिले सडक आएको थियो,' सिर्पालीले भन्नुभयो,'विद्युत नहुँदा अन्धकारमा रात कटाउनुपर्ने बाध्यता थियो । अहिले सोलार पाएका छौं । अब विस्तारै विकाससँग जोडिन पायौं भनेर खुसी लागेको छ ।' बेलुकाको समयमा बालबालिकाले नपढी सुत्ने गरेको बताउँदै अब सोलार जडान भएपछि रातीमा पढ्न पाउने बताउनुभयो ।

ग ण्ड की प्रदेशको ऊर्जा, जलस्रोत तथा खानेपानी मन्त्रालयको ९० प्रतिशत र स्थानीयको १० प्रतिशत लगानीमा सोलार बत्ति जडान गर्न लागिएको मन्त्रालयको सचिव ईन्जिनियर गणेश राज वस्तीले बताउनुभयो । उहाँले १ घरधुरीमा १५ हजार ४ सय ९० रुपैयाँको लागतमा सोलार बत्ति जडान गर्न लागिएको बताउँदै त्यसमा प्रदेश सरकारले १३ हजार ९ सय ४० रुपैयाँ र स्थानीय उपभोक्ताले १ हजार ५५० रुपैयाँ भुक्तानी गर्ने बताउनुभयो । प्रति परिवारको लागि ५० वाटको सोलार जडान गरिने निर्णय भएपनि कम्पनीसँगको

============= afFsL ^ k]hdf

तमादी खोलामा बेपत्ता थापा हप्तादिन वित्दा समेत भेटिएनन्

जननिगरानी संवाददाता
बागलुङ

aafsf]>f4 ug{kf]v/flx8]sf lyP yfkf

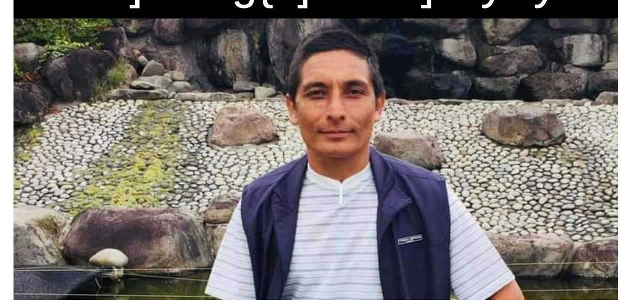

बागलुङको ताराखोला गाउँपालिका-३ हिलका ५० बर्षिय डम्मर बहादुर थापा गतअसोज १३ गते बागलुङबाट पोखरा हिडेका थिए । बुबाको श्राद्ध गर्नको लागि आफ्ना दुई दाजुभाईसँग सल्लाह गरेर विहान ताराखोलाबाट बागलुङ बजार आइपुगेका थापा दिउँसो बागलुङ नगरपालिका-२ जिपपार्कबाट ग १ ज ६२१३ नम्बरको जिप मार्फत पोखराको यात्रा गरेका थिए । पितृकार्यको लागि घरबाट पोखरा हिडेका थापा पोखरा नपुग्दै विचमै अस्ताए । थापा अब कहिल्यै आफ्नो स्वर्गीय बुवालाई सम्झन पाउनेछैनन् । उनी बेपत्ता भएपछि अहिले थापा परिवार शोकमा डुबेको छ ।

गत असोज १३ साँझ बागलुङबाट पोखराका लागि छुटेको ग १ ज ६२१३ नम्बरको जिप मध्यपहाडी लोकमार्गअन्तर्गत तमादी खोलामा रोकिएको बेलामा अचानक आएको बाढीले बगाएको थियो । बाढीले उक्त जीपमा सवार थापा सहित रुपन्देहीको तिलोत्तमा नगरपालिका-९ का ३४ वर्षीय गोपाल बस्याल र कास्कीको अन्नपूर्ण गाउँपालिका-३ का विजय भनिने २७ वर्षीय माधव पौडेल पनिलाई पनि बगाएको थियो । बस्यालको शव शनिबार राति नै जिप बगेको केही तल तमादी खोलामा नै भेटिएको थियो भने पौडेलको शव गत असोज १६ गते बेपत्ता भएको चौथो दिनमा स्याङ्जाको गल्याङ नगरपालिकामा पर्ने मिर्मीस्थित कालीगण्डकी ए जलविद्युत आयोजनाको बाँधमा भेटिएको थियो । तर, घटना भएको हप्तादिन वितिसक्दा समेत थापाको अत्तोपत्तो लाग्न सकेको छैन ।

थापा बेपत्ता भएपछि अहिले परिवार शोकमा डुबेको छ । १५ वर्षे शिक्षण पेसाबाट अवकाश लिएका थापा गाउँमै अलैंची खेतीमा गर्दै आएका थिए । उनी गाउँमै बस्दै आए पनि उनको दाजु भने पोखराको औद्योगिक क्षेत्रमा बस्दै आएका छन् । यसपटक दाजुसँग बुवा नरबहादुर थापाको श्राद्ध

============= afFsL ^ k]hdf

Dhaulagiri Modern
& Midari Language Institute
Ba.na.pa.-2, Baglung

हाम्रो सेवाहरु
- Bridge Course
- लोकसेवा आयोग
- Computer Course
- सिप मुलक तालिम
- English Language
- जापानिज भाषा
- IELTS Class
- कोरियन भाषा

- दक्ष तथा अनुभवि प्रशिक्षकद्वारा अध्यापन गराईने ।
- स्वच्छ, शान्त, विद्यार्थी मैत्री वातावरणमा अध्यापन गराईने ।
- समय समयमा सम्वन्धित विशेषज्ञद्वारा सेमिनार गराईने
- स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था ।
- विद्यार्थीहरुको लागि होस्टलको व्यवस्था ।
- प्रत्येक कक्षामा सि.सि. क्यामेराको व्यवस्था ।
- माध्यमबाट अध्यापन गराईने ।
- हरेक विषयको हेन्डस्आउट उपलब्ध गराउने ।

सम्पर्क नं.: ०६८-५२२६६७, ९८४६७९८८९७, ९८५७६७१४९५, ९८५७६३५०४१

के तपाई स्टुडेन्ट भिजामा जापान जाने चक्करमा हैरान हुनुभएको छ ?
के तपाईले जापान जाने चक्करमा थुप्रै लगानी गर्नुभएको छ ?
यदि त्यस्तो हो भने तपाईको जापान जाने सपना साकार पार्न हामी सघाउँछौं ।

Subarashii Language Institute

हाम्रा विशेषताहरु: काठमाडौं र पोखराको सफलतापछि अब बागलुङ बजारमा

✔ एस एल सी वा सो भन्दा माथिका स्टुडेन्टहरुको सजिलै अप्लाई गर्न सकिने ।
✔ तपाईले रोजको शहर तपाईले रोजेको कलेजमा अप्लाई गर्न सकिने
✔ अप्रिल, जुलाई, अक्टोबर तथा जनवरी चार वटै ईन्टेकमा अप्लाई गर्न सकिने ।
✔ प्लस टु वा प्लस टु पछि ग्याप भएको तथा जुनसुकै डिभिजनको स्टुडेन्टलाई पनि सजिलै अप्लाई गर्न सकिने
✔ न्युन खर्चमा अप्लाई गरिने । ✔ अनुभवी प्रशिक्षक द्वारा अध्यापन गराईने ।

शुभरासी ल्याङगुयज ईन्सचिच्युट

धौलागिरी चोक बागलुङ, (पञ्चकोट सुनचाँदि पसलको अगाडि)
सम्पर्क फोन नं. ०६८५२०३७३, ०६८५२०४५८, ९८४६८०७८७४, ९८४६८०३५००

तपाईको जापान जाने सपना, हाम्रो सपना
तपाईको सपना साकार पार्ने जिम्मा अव हाम्रो काँधमा

uxjhL ;~rf/ ;xsf/L ;+yf lnld6]8åf/f ;+rflnt hglgu/fgL ;fKtflxs klqsf

cWoIfM lvdaxfb'/ sfsL{
;+yfks ;Dkfbs gjLg lzlz/ lj:s:
;Dkfbs chg sfsL{
cltly ;Dkfbs lbn lz/Lif
kd'v ;+bbftfM ltn sd'f/L s];L
kaGws k|;fb yfkf
sfofno sf7]vfhf ufpFkflnsf-@, eldkfjv/f
;Dks{sfofno afun'a gu/kflnsf-@, afun'a
kmf]g gDa/M)^*-%@@)@$, (*%&^@)#)), (*%&^@%(%)
OdhM Jananigrani.bgl@gmail.com
dbfOfM gdgf 5fkfvfgf,
afun'a gu/kflnsf-#, afun'a

- - सम्पादकीय - -

छेन्तुङ्ग गाउँमा खुसी ल्याएको सोलार

afun'a sf] dWo kof{6sLo:yn xf]/e9]/kf6g . ToxL 9f]/kf6gdf k5{9f]/kf6g gu/kflnsf-^ sf]5]ltË ufpF kof{6sLo :ynsf]?kdf /x]sf]9f]/kf6gdf lj s6 ufpFsf]?kdf lrlgb}cfPsf]5] 5]ltË ufpFsf afl;Gbfx? jif{}b]v cWsf/df /lt s6fpb}cfPsf lyP . s] xL jif{cl3 dfq ;8s;~hfn ;F hf]8Pklg lj B't gkU}sf/0f ToxfF :ygLox?n]/ftldf hunaf6 ;sng u/]sf]le{nhf / 6'sLsf]e/df /lt s6fpgkg{afloTf /xF}cfPsf]lyof] . 9f]/kf6gsf]kof{6sLo:yn afy uDaf hfg]af6fd}k5{5]ltË ufpF bzsf ljleGg :ygaf6 cfpg] cfGtl/s kof{6sx? ;fxL af6f]uDaf kUklg cWsf/df /lt ljtfpF cfPsf :ygLox?sf]kl8f sd}xb}b]/xfhfg . dfaf0n kmf]gsf]6fj/n] aNn aNn sfd ug{5Ftf]Edf lj B't gxF dfaf0n rfh{ug{}nflu rf/ lsnf]d6/sf]bfqf u/]/ 9f]/kf6gsf]kfvfy/ufpFhfgkg{afloTf /xF cfPsf]lyof]

9f]/kf6g gu/kflnsf-^ sf]j8f sfof{no, ;fxL :ygaf6 lgjf{rt kb}z ;+b / u08sL kb}zsf]kxndf 5]ltË ufpFsf #(! 3/w/ldf ;fhf/ aQL h8fg xg nfukl5 :ygLox?sf]dxf/df v';Lk|6 bl\G5 . u08sL kb}z ;/sf/sf]@)&$ kmfug $ df klxnf]k6s a;] sf]dl\Gqkl/ifb\a}sn]b0{ jif{eq u08sLnf0{pHofnf]kb}z 3f]f0f ug{dxTjk0f{lg0f{ ub{ofhgfsf] ;fjhlgs u/]sf]lyof] . dxTjk0f{ lg0f{ ePklg ;?jftdf s}xL sfdnf0{tlatf lbOPklg ljrdf kb}zsf] ;/sf/ x]/km]/sf]sf/0f ^ jif{lQ;Sbf ;d]; cem}3f]f0f xg ;s}sf] 5g . t/, lj:tf/ePklg lj B't gkU}sf]:ygdf cleofgn]; d}lb}hfF :ygLox?nf0{v';LlbPsf]5 .

pmhf{ hn;[tyf vfgkfgL dGqfnosf] tYofª cg';f/ u08sLkb}zsf%nfv &$xhf/&;o(*cyf{(((%) kltztdlj BQ kUsf]5 . @xhf/*;o*$3/w/ldf dfq}ahh kU}g af6 5 . dGqfnon] n3'hnljB't cfofhgf, gjLs/0fLo phf{/fli6«kL f/0faf6 lj B't gkU]sf]:ygdf lj B't k|ofpg]sfd ul//x]f]5 . /fli6«k| f/0fnf0gdf tTsfng hf]8g]; Defjgf gePsf :ygdf ;fhf/ aQL h8fg ul/Psf]5 . ;fhf/ aQL kb}z ;/sf/sf] cgbfg / :ygLox?sf]s}xL nfutdf h8fg ul/b}cfPsf]5 .

afun'a sf !) :yfgo txsf kd'v / pkkd'vx?sf] kmf]g gDa/

gu/kflnsfx?

afun'a gu/kflnsf
kd'vM a;Gtsd'f/ >]7
-(*%&^@))^^
pkkd'vM /fh'v8sf
(*%&^))))!
hfdgL gu/kflnsf
kd'vM g/ axfb'/ kg
-(*^#)$!#%%_
pkkd'vM xl/x/ zdf{
-(*%!!%&((!_
uNsf gu/kflnsf
kd'vM e/t u}/
-(*%&^$)&%!_
pkkd'vM kmdnfn lgp/]
-(*%&^$)&%@_
9f]/kf6g gu/kflnsf
kd'vM b]j sd'f/ gkfnL
-(*%^)@^##)_
pkkd'vM wg axfb'/ sfot
-(*$#%!@&%*_

ufpFkflnsfx?

sf7]vfhf ufpFkflnsf
cWoIfM /fh'yfkf
-(*%&^&&))!_
pkfWoIfM th axfb'/ yfkf
-(*%!!(^$()_
tf/fvf]hf ufpFkflnsf
cWoIfM wg axfb'/ la:s
-(*%&^^^!!@^_
pkfWoIfM led axfb'/ /f]sf
-(*%&^^^!!@&_
a/]8 ufpFkflnsf
cWoIfM s]0f kL;fb zdf{
-(*%&^@@%%!_
pkfWoIfM lblnk sd'f/ kg
-(*%!!&)$%*_
al8uf8 ufpFkflnsf
cWoIfM u08sL yfkf clwsf/L
-(*%&^^^)((_
pkfWoIfM led ;]j jg
-(*%&^^^!))_
lg;Lvf]hf ufpFkflnsf
cWoIfM ;b{axfb'/ 3lt{
-(*$^*#!!!!_
pkfWoIfM kd axfb'/ 3ltdu/
-(*%&^@*#!!_
tdfgvf]hf ufpFkflnsf
cWoIfM hf;nfn a9f
-(*%&^@!@!(_
pkfWoIfM lx/f sd'f/L 5Gtofn
-(*^&^$#&((_

श्रद्धा, प्रेम र कृतज्ञताको पर्व हो सोह्रश्राद्ध !

हिजोआज केही मानिसहरू श्राद्धका विषयमा केही हलुका टिप्पणी र गम्भीर प्रश्नहरू पनि गरिरहेका छन् । श्राद्ध होस् वा अन्य कुनै परम्परा, बुझेर गरियो भने विज्ञान र नबुझेर गरियो भने अन्धविश्वास हुन्छ । कुनै कर्मको उद्देश्य स्पष्ट नभई पछि लगाइयो वा लागियो भने अन्धविश्वासले जित्दछ ।

● घनश्याम कोइराला

आजदेखि सोह्रश्राद्ध सुरू भएको छ। कतिले नबुझेर र कतिपयले बुझ पचाएर यसका विरुद्धमा बोल्ने लेख्ने गरेको पाइन्छ र यसो गर्दा यसलाई अन्धविश्वास भनेको सुनिन्छ। थोरै सकारात्मक भएर सोच्ने हो भने यसका केही कर्मकाण्डका विषयबाहेक सिङ्गो श्राद्ध अन्धविश्वास भनिनुपर्ने कारण भेटिँदैन। भुत्ला देखेर पिँडालु, खप्पर देखेर नरिवल फ्याँकिँदैन, तर मूल्यमान्यताका केही बाहिरी पक्ष हेरेर देखेर पूरै नकार्ने प्रवृत्ति भने पूर्वाग्रही र अन्धविश्वास हो। श्रद्धाबाट 'श्राद्ध' शब्द बन्दछ। श्रद्धापूर्वक गरिने कार्यलाई श्राद्ध भनिन्छ। 'श्राद्ध' श्रद्धालाई जीवन्त राख्ने माध्यम हो। हाम्रा संस्कृति निर्माता पूर्वजहरूले पूर्णिमादेखि औँसीसम्मको १६ दिनलाई पितृको सम्मानका लागि छुट्ट्याइदिए। हामी पनि पूर्वजहरूप्रति कृतज्ञ बनौँ, सन्तानहरूप्रति कर्तव्यशील बनौँ र संस्कृतिप्रति संवेदनशील बनौँ। वस्तुनिष्ठ भएर समयसापेक्ष कर्म गरौँ। विरोधी र विद्रोही नभई सिर्जनात्मक बनौँ।

समाज मानिसहरूको परम्पराद्वारा निर्मित मनोवैज्ञानिक संस्था हो। यसमा मनोवैज्ञानिक सम्बन्धको मात्रा प्रचुर रहेको देखिन्छ। व्यवस्थित जीवनका लागि भौतिक वस्तुहरूको अपरिहार्यता जत्तिकै समाज निर्माणमा मनोविज्ञानको भूमिका रहेको हुन्छ। प्रयोग गरिने वस्तु र प्रयोग गर्ने व्यक्ति भौतिक हो भने प्रयोगकर्तामा रहेको अन्तर्निहित विचार मनोविज्ञान हो। समाजमा कुनै निश्चित विधिबाट नापतौल गर्न र छुट्ट्याउन नसकिने गरी भौतिक र मनोवैज्ञानिक पक्ष बराबर छन्। हाम्रो समाज सनातन समाज हो। सनातन भनेको अज्ञात कालदेखि चल्दै आएको भनिएको हो। सनातन भनेको पुरानो हुँदैन। सनातन पुरानो किन हुँदैन ? यस्तो प्रश्न उठ्न सक्दछ। सनातन भनेको प्रकृतिबाट आएको हुन्छ। यसलाई प्राकृतिक अवस्थामा नै रहेका मानिसहरूबाट प्रारम्भ भएको भनेर बुझ्न सकिन्छ। प्रकृतिका गुणलाई मानवीयकरण गरिँदै आएको विषय नै सनातन हो। प्रकृतिलाई पुरानो भयो भनेर भनिँदैन। तर प्रकृतिमा पुरानो विषय नहुने होइन, पुराना कुरा हुन्छन्। प्रकृतिको नवीकरण गरिएको हुँदैन। प्रकृतिलाई नयाँ ढङ्गले उपयोग गरिएको हुन्छ।

हाम्रो समाज प्रकृतिबाट संगठित हुने, प्रकृतिबाट संरक्षित हुने, प्रकृतिबाट शिक्षित हुने, प्रकृतिबाट लाभान्वित हुने हुँदै अघि बढिरहेको देख्न सकिन्छ। यसका अनेकौँ उदाहरणहरू छन्। हाम्रा पुर्खाले समाजलाई संगठित गर्ने उपायहरू अवलम्बन गरे। यसरी गरिएका सामाजिक प्रबन्धहरूलाई 'धर्म' पनि भनियो। धर्मका केही 'कर्मकाण्ड'हरू बने। कर्मकाण्डहरूमा मानिस र मानिसका कर्तव्यहरूको वर्गीकरण र नामकरण गरियो अर्थात् कामका आधारमा 'नाम' वा 'पहिचान' निर्धारण गरियो। यसो गर्दा मानिसको योग्यता–क्षमता र रोजाई कै आधारमा भएको अनुमान गर्न सकिने देखिन्छ। यहाँसम्म ठिकै चल्यो तर कालान्तरमा पुर्खाको नाम वा पहिचानको आधारमा मात्र काम निर्धारण हुने परिपाटी प्रबन्धको विकारका रूपमा प्रकट भयो। हाम्रा वैज्ञानिक परम्परा, प्रबन्ध र सनातनता खण्डित हुन थालेपछि समस्या देखिन थाले। प्रबन्धकीय सन्तुलन खलबलिएपछि समाजमा असन्तुलन पैदा भयो। यहीँबाट नकारात्मक विभेद र विभाजन मौलायो। सनातन धर्म, सनातन संस्कृति, सनातन सन्तुलन, सनातनका अनेकौँ पक्ष खण्डित हुँदै आयो। मानिसको कुत्सित नियतले, दुर्बुद्धिको प्रयोगले, अयोग्यता र अक्षमताको कारणले आजको प्राकृतिक विपत्तिहरू जसरी नै 'सनातन'का अनेकौँ पक्षहरू पनि विकृतजस्ता देखिए। यो सबै मानिसबाट भएको हुनाले मानिसले नै सच्याउन सकिने विषय हो। सनातनका असल पक्षलाई सच्याउन पनि सनातनकै सारलाई बुझ्न आवश्यक हुन्छ।

हाम्रो सनातन संस्कृतिका अनेकौँ असल पक्षहरू जस्तै सोह्रश्राद्ध पनि एक हो। जब मानिसले प्रकृतिकै ग्रह, उपग्रह, नक्षत्र(तारा), यसैका आधारमा (चन्द्रमाको गतिका आधारमा) सोह्रवटा तिथि (प्रतिपदा, द्वितीया, तृतीया, चतुर्थी, पञ्चमी, षष्ठी, सप्तमी, अष्टमी, नवमी, दशमी, एकादशी, द्वादशी, त्रयोदशी, अमावस्या र पूर्णिमा) निर्धारण गरे, मानिस जन्मने वा मर्ने तिथि पनि तिनै हुने भए। यिनै सोह्रवटा तिथि पर्ने गरी वर्षमा एकपटक आश्विन कृष्ण प्रतिपदादेखि पन्ध्र दिनको समयावधि पुर्खाप्रतिको कृतज्ञता तथा कर्तव्य बोधका लागि छुट्ट्याइनु पूर्वज/पुर्खाको सम्मान, श्रद्धा र स्मरणका लागि महत्त्वपूर्ण विषय हो। मानिसहरूले प्रकृतिबाट स्वाभाविक रूपमा लाभ लिइरहेको भए तापनि यसलाई व्यवस्थित गर्न र यसका उत्पादनहरूलाई सञ्चय गर्न भने निकैपछि मात्र जानेको हो भन्ने बुझिन्छ। यो आफैमा ठूलो विकास हो। पशु पाल्न जान्ने, पशुहरूलाई आफ्ना हितहरूका लागि परिचालन गर्न जान्ने, अन्न उत्पादन र भण्डारण गर्न जान्ने कुरा ठूलो ज्ञान र विकास हो। यस्तो ज्ञान सञ्चय र विकासका लागि हाम्रा पुर्खाका अनेकौँ पुस्ता समर्पित भए होलान् भन्ने सहज अनुमान लगाउन सकिन्छ। अहिलेका ज्ञान–विज्ञानका कुरा हुन् वा उत्पादन र सञ्चयका विषय, यी सबैका आधार त पुर्खा र यिनीहरूबाट सर्दै आएका ज्ञान नै हुन्।

मानिस पहिलेदेखि नै खुसी हुन्थ्यो होला, रमाउँथ्यो होला तर संगठित रूपमा खुसी मनाउन जान्दैनथ्यो। खुसीयालीका दिन, महिना तोक्न र सम्झना गर्न सक्दैन थियो होला। तर गर्दै जाँदा तिनै मानिसले यी सबै कुरा जाने र परम्परा बसालिदिए। खेतीपाती स्याहार्ने मौसममा गरिने रमाइला दिनहरू पर्व भए। विजय–उल्लासका दिनहरू पर्व भए। कुनै नाम र प्रकारका उपलब्धिका दिन पनि पर्व भए। कान भरी अन्नका अङ्कुर(जमरा) सिउरेर, निधारभरि रँगाइएको अन्न(अक्षता) लगाएर, सके र भेटसम्मका मीठो–मसिनो खाने हाम्रो परम्पराको निकै ठूलो मानिँदैआएको दशैंपर्व प्रारम्भको १५ दिनअघि नै पुर्खा/पूर्वजहरूलाई श्रद्धा, प्रेम, कृतज्ञता, अभिनन्दन आदि प्रकट गर्न भएभरका सबै तिथि निर्धारित गरिदिए र 'पितृ पक्ष' नामकरण गरे र पितृ पर्वको परम्परा बसालिदिए। आज हामी तिनै दिनहरूलाई सोह्रश्राद्ध भनिरहेका छौँ। मानिस आज आफ्ना पूर्वज/पुर्खाबाट लाभान्वित छ। उनीहरूबाट नै सर्दै आएको ज्ञान-बुद्धिलाई परिमार्जन र परिष्कार गर्न पाएको छ। मानिसले उत्पादन

============= afFsL ^ kh]df

- - - साप्ताहिक राशिफल - - -

d]ifM cf^g}bIftfdf ljleGg sfo{ ;DkGg xg]5g\ . cfbz{JolQm;Fsf]; xsfo{]g]oFcg'ej ldNg]5 .
a[ifM lh2lkgn] ubf{ sfd laug] 8/ 5 sfd laufg]5f] ;lqmotf /xg]5 . lrtfPsf]sfdn]tljltf lng]5 .
ldy'gM glhs sf]ldq;F e]63f6 xg]5 . al4sf]pkofug] nIo klxNofpg ;lsg]5 .
s s6{M Psk]5 csf][cj;/ cfpgn]dg k|;Gg /xg]5 . ze' ;dfrf/ ;Gg kfOPnf .
l;xM Joj;fo a9fpg]jf gjLg /f]huf/Lsf]ofhgf aGg]5 . gf]s /L ugg]dfg;Ddfg kfpg]5g\
sGofM u/]sf]sfdf pN6f]kl/0ffd cfOgknf{ dWo ;ftfaf6 nfdf] ;dobl]v /f]sPsf]sfdaf6 /fd[]/xnf .
tnfM /dfOnf]/ 5f]ofqf sf]; Defjgf ;d]; 5 . /fhg]lts sfo{df ;kmntf ldNg]5 . bl]g sfo{df ;kmntf kfOg]5 .
j[lZrsM cltlysf];kdf ;Tsf/ kfOg]5 . sfo{;Dkfbgdf ;xhtf ldNg]5 .
wg'M k/fqmd a9g]sf ;fy}wg nfesf ofu klg b]lvG5g\ . :jf:Yo klt ;hutf ckgfpg'kg]5 .
dsxM lkp JolQmaf6 ljzlf ;xofu ldNg]5 . ze'sfo{sf] ofhgf / rrf{rNg]5 .
s'DeM ;fdflhs tyf wfld{s sfo{df ?lr a9g]5 . cf^gf] IfdIfdf kl'Tj hdfpg ;lsg]5 .
dLgM gofFsfo{sf]ofhgf aGg]5 . Jofkf/ Joj;fodf ;kmntf kfOg]5 . ze'Desf]rrf{klg rNg]5 .

-Hof]lti gf/fo0fk|;fb bhfn ;[Ll xfd[kfqf]

काठेखोला गतिविधि

काठेखोलामा एकीकृत घुम्ती शिविर सुरु

खिम बहादुर कार्की
बागलुङ

बागलुङको काठेखोला गाउँपालिकाले एकीकृत घुम्ती शिविर सुरु गरेको छ । गाउँपालिकाले बिहिबार वडा नम्बर १ पालाबाट घुम्ती शिविर सुरु भएको हो ।

शिविरमा चालु आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ का विकास निर्माणका योजनाहरुको सम्झौताको साथै अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण, ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण, नि:शुल्क स्वास्थ्य परीक्षण (नसर्ने रोगको स्क्रिनिङ), आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा र कृषि तथा पशु सेवा गरिने गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष तेज बहादुर थापाले जानकारी दिनुभयो ।

शिविरको पहिलो दिन पालामा ८ वटा योजना सम्झौता गरिएको गाउँपालिकाका प्रवक्ता तथा कार्यपालिका सदस्य टिकासंगम विकले जानकारी दिनुभयो । यस्तै १०७ जनाले ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र र २ जनाले अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गरेका छन् ।

स्वास्थ्य शिविरमा १२६ जनाको स्वास्थ्य परिक्षण, ७३ जनाले कृषि पशुसेवा र ८६ जनाले आयुर्वेद सेवा प्राप्त गरेको गाउँपालिकाका प्रवक्ता विकले बताउनुभयो । यस्तै शिविरबाट १ जनालाई श्रम स्विकृति र ६ जनाले बैदेशिक रोजगार बोर्डबाट प्रदान गरिने कल्याणकारी सेवा प्राप्त गरेका छन् ।

शिविरको उद्घाटन गर्दै काठेखोला गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष तेज बहादुर थापाले नागरिकहरुलाई घरदैलोमै सेवा दिने उद्देश्यले एकीकृत शिविर संचालन गरेको बताउनुभयो ।

यस्तै शिविरको दोस्रो दिन शुक्रबार वडा नम्बर २ भीमापोखरामा सम्पन्न भएको छ । भीमापोखरामा ५ वटा योजना सम्झौता गरिएको गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष थापाले बताउनुभयो । यस्तै १२४ जनाले ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र र २ जनाले अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त गरेका छन् ।

शिविरमा १२७ जनाको स्वास्थ्य परीक्षण र ५८ जनाले आयुर्वेद सेवा लिएका छन्भने १२२ जनाले पशु तथा कृषि सेवा लिएको उपाध्यक्ष थापाले बताउनुभयो । १ जनाले बैदेशिक रोजगार बोर्डबाट प्रदान गरिने कल्याणकारी सेवा प्राप्त

-------------- afSL ^ kj]hdf

काठेखोला गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधिहरुको सम्पर्क नम्बर

पालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष

अध्यक्ष: राजु थापा
(९८५७६७१००१)
उपाध्यक्ष: तेज बहादुर थापा
(९८५११९६४९०)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

खगराज गौतम
(९८६७९७०७३४)

प्रवक्ता

टिका संगम वि.क.
(९८५७६७७००९)

कार्यपालिका सदस्य

देवी थापा मगर
९८४७७५३६७१
भूमा देवी पुन
९८४७६३१३२१
पूर्णमाया सुनार
९८४७६५६९०४
सुन्तली वि.क.
९८५७६७७०११
गिता देवी वि.क.
९८४७७८९५०५

वडाअध्यक्षहरु

वडा नम्बर १
अध्यक्ष: खडक बहादुर थापा
(९८५७६२१८०१)

वडा नम्बर २
अध्यक्ष: विद्यापति शर्मा
(९८५७६२११८२)

वडा नम्बर ३
अध्यक्ष: कुल बहादुर विक
(९८५७६३७०४२)

वडा नम्बर ४
अध्यक्ष: लक्षमण पुन
(९८५७६३४२५३)

वडा नम्बर ५
अध्यक्ष: ज्ञामनाथ कंडेल
(९८५७६३४६५२)

वडा नम्बर ६
अध्यक्ष: बृहस्पती शर्मा
(९८५७६२५६८६)

वडा नम्बर ७
अध्यक्ष: प्रेम बहादुर जि.सी.
(९८५७६२०८४४)

वडा नम्बर ८
अध्यक्ष: प्रमानन्द कंडेल
(९८५७६२०५६२)

काठेखोला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
बिहुकोट, बागलुङ्ग
गण्डकी प्रदेश, नेपाल

एकीकृत धुम्तो सेवा सञ्चालन हुने सम्बन्धी सूचना।

काठेखोला गाउँपालिकाको कार्यालयले नागरिकहरूलाई घरदैलोमा सेवा प्रवाह गर्ने उद्देश्यका साथ एकीकृत घुम्ती सेवा सञ्चालन गरिने भएको हुँदा सम्बन्धीत वडाका नागरिकहरूले तपसिलको मिति, समय र स्थानमा उपस्थित भई सेवा लिनुहुन सम्पूर्ण नागरिकहरूलाई जानकारी गराईन्छ।

कार्यक्रम सञ्चालन हुने मिति, समय र स्थान:-

क्र.सं.	सञ्चालन हुने मिति	सञ्चालन हुने स्थान	कैफियत
१	मिति २०८० आश्विन १८	काठेखोला गाउँपालिका १ नं. वडा कार्यालय, पालाकोट	समय:- १०:०० बजे देखि
२	मिति २०८० आश्विन १९	काठेखोला गाउँपालिका २ नं. वडा कार्यालय, भिमापोखरा	
३	मिति २०८० आश्विन २१	काठेखोला गाउँपालिका ३ नं. वडा कार्यालय, धम्जा	
४	मिति २०८० आश्विन २२	काठेखोला गाउँपालिका ४ नं. वडा कार्यालय, तंग्राम	
५	मिति २०८० आश्विन २३	काठेखोला गाउँपालिका ५ नं. वडा कार्यालय, बिहुँकोट	
६	मिति २०८० आश्विन २४	काठेखोला गाउँपालिका ६ नं. वडा कार्यालय, बिहुँकोट	
७	मिति २०८० आश्विन २५	काठेखोला गाउँपालिका ७ नं. वडा कार्यालय, रेश	
८	मिति २०८० आश्विन २६	काठेखोला गाउँपालिका ८ नं. वडा कार्यालय, लेखानी	

शिविरमा उपलब्ध सेवाहरू:-

- योजना सम्झौता,
- अपाङ्ग परिचय पत्र र जेष्ठ नागरिक परिचय-पत्र वितरण,
- निशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण (नसर्ने रोगको स्क्रिनिङ)
- आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा,
- कृषि एवं पशु सेवा,
- बैदेशिक रोजगार बोर्ड बाट प्रदान गरिने कल्याणकारी सेवाको सहजिकरण,

आवश्यक कागजातहरू

योजना सम्झौता	जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र	अपाङ्ग परिचय पत्र
उपभोक्ताहरूको भेलाको निर्णयको प्रतिलिपि, उपभोक्ता समितिको बैठकको निर्णयको प्रतिलिपि, सम्झौता गर्न आउने उपभोक्ता समिति पदाधिकारीको निवेदन, उपभोक्ता समिति र अनुगमन समितिका सदस्य/ पदाधिकारीहरूको नागरिकताको प्रतिलिपि, लागत इष्टिमेट, कार्यक्रम/ खरिदको हकमा प्रस्तावना सहित खरिद कोटेशन लगायत आवश्यक कागजात, उपभोक्ता समितिबाट सम्झौता गर्न जिम्मेवारी तोकिएको र खाता सञ्चालन गर्ने पदाधिकारी र बैङ्क तोकिएको निर्णयको प्रतिलिपि।	नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, हालसालै खिचेको २ प्रति फोटो, अशक्त ज्येष्ठ नागरिकको हकमा एकाघरको परिचय खुल्ने कागजात सहितको संरक्षक	नेपाली नागरिकताको प्रतिलिपि, हालसालै खिचेको ३ प्रति फोटो, वालवालिकाको हकमा जन्मदर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि, वडाको सिफारिस

खाद्यान्न र स्टेशनरी पसलबाट ‘पेट्रोल’ विक्री

जननिगरानी संवाददाता
बागलुङ

बागलुङका खाद्यान्न र पुस्तक पसलहरुबाट पेट्रोलियम पदार्थ विक्री हुने गरेको पाइएको छ ।

काठेखोला गाउँपालिकाले गरेको चाडबाड लक्षित अनुगमनको क्रममा गाउँपालिका भित्रका केही खाद्यान्न र पुस्तक पसलबाट पेट्रोलियम पदार्थ (पेट्रोल)को विक्री वितरण हुने गरेको भेटिएको हो । गाउँपालिका वडा नम्बर ५ का खाद्यान्न पसल र पुस्तक पसलमा बोतल र ड्रममा पेट्रोलियम पदार्थ राखेर विक्री वितरण गरेको भेटिएको गाउँपालिका उपाध्यक्ष तेज बहादुर थापा (तिलक)ले जानकारी दिनुभयो । गाउँपालिकामा खाद्यान्न र पुस्तक पसल संचालन गर्न पसल दर्ता गरिएपनि अनुगमनको क्रममा सोही पसलबाट पेट्रोलियम पदार्थ समेत विक्री वितरण गरिरहेको भेटिएको गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष थापाले बताउनुभयो ।

पेट्रोलियम पदार्थ विक्री वितरणको लागि नेपाल आयल नियगमबाट स्विकृत प्राप्त गरेर पेट्रोल पम्प संचालन गर्नुपर्ने हुन्छ तर बागलुङका गाउँ-गाउँमा खुल्ला रुपमा बोतल र ड्रममा पेट्रोलियम

पदार्थ राखेर विक्री वितरण गरिदै आएको छ । नेपाल सरकारले बोतलमा पेट्रोलियम पदार्थको विक्री वितरणमा रोक लगाएपनि त्यसको कार्यान्वयन नभएको अनुगमनको क्रममा भेटिएको हो ।

उपाध्यक्ष थापाले अनुमति नलिइ विक्री भइरहेको पेट्रोलियम पदार्थलाई पसलबाट तत्काल हटाउन निर्देशन दिएको बताउनुभयो । ‘पहिलो पटक लापरबाही देखिएकोले हामीले तत्काल हटाउन निर्देशन दिएका छौं,’ उपाध्यक्ष थापाले भन्नुभयो,‘नहटाइ अटेरी गरेर विक्री गरेको पाइएमा कानुन बमोजिम कडा कारवाही गर्छौं ।’

अनुगमनको क्रममा मासु पसल (फ्रेस हाउस)मा मापदण्ड नपुगेको र सोही पसलबाट मादक पदार्थसमेत विक्री भएको पाइएको छ । मासु पसलबाट मादक पदार्थ समेत विक्री भएको भेटिएपछि उपाध्यक्ष थापाको टोलीले एक हप्ताभित्र छुट्टाछुट्टै पसल दर्ता गरेर संचालन गर्न निर्देशन दिएको छ । यस्तै अधिकांश पसलहरु दर्ता भएपनि नविकरण नगरेको पाइएको उपाध्यक्ष थापाले बताउनुभयो । दर्ता नभएको पसलहरु र नविकरण नगरेका पसलहरुलाई तत्काल दर्ता र नविकरण गर्न अनुगमनको टोलीले निर्देशन दिएको छ । अनुगमनमा मुख्य गरी पेय पदार्थ, तयारी खाद्य पदार्थ, औषधि तथा म्याद गुज्रेका बीउ-बिजनहरुलाई पसलबाट हटाउन लगाइएको थियो ।

दशैं तिहार जस्ता मुख्य चाडपर्वको मुखमा म्याद गुज्रेका तथा गुणस्तरहिन सामग्रीहरु बिक्री हुनसक्ने सम्भावना

-------------- afSL ^ kj]hdf

आँखा पाक्ने रोग अर्थात् भाइरल कन्जंक्टिभाइटिस लागेमा के गर्ने ?

भाइरल कन्जंक्टिभाइटिस रोग घरमै स्याहार गरे १ देखि २ हप्तामा आफैं निको हुन्छ ।

घरमा स्याहार गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु

- बरफले आँखा सेक्दा आँखा बन्द गरेर वा सफा रुमालमा राखेर सेक्ने ।
- आँखा नमिच्ने र आँखामा पानी नछ्याप्ने।
- आँखा छोइसकेपछि साबुन पानीले मिचिमिचि राम्रोसँग हात धुने ।
- प्रशस्त मात्रामा पानी र पोषिलो खाना खाने ।
- बाहिर घाममा जाँदा कालो चस्मा प्रयोग गर्ने ।
- संक्रमित व्यक्तिले प्रयोग गरेका रुमाल, टावेल, सिरानी, तन्ना आदि हरेक दिन धुने वा सफा गर्ने ।
- संक्रमित व्यक्तिले प्रयोग गरेको सामान अन्य व्यक्तिलाई प्रयोग गर्न नदिने ।

स्वास्थ्यकर्मीको सल्लाह बिना जथाभावी औषधी प्रयोग नगरौं । दृष्टि कम हुने लगायतका आँखा सम्बन्धी समस्या बढेमा उपचारको लागि तुरुन्त स्वास्थ्यसंस्था जाऔं ।

काठेखोला गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, बिहुँकोट, बागलुङ

पठन अनुभूति 'माटोको माया'

k':ts cz
kblk bj sflf

नेपाली साहित्यमा कविता, कथा, उपन्यास, नाटकदेखि पाठ्यक्रमका लागि रचना लेख्ने भीमनिधि तिवारी धेरै कृति लेख्ने स्रष्टा मध्ये पर्दछन् । विस्फोट नामक काव्य सङ्ग्रहका लागि २०१७ सालमा मदन पुरस्कार प्राप्त गर्ने तिवारीले तीन दशकभन्दा बढी सरकारी सेवामा बिताएका थिए । राणाकालीन समयदेखि नै साहित्यिक सङ्घसंस्थामा अबद्ध तिवारी नेपाली समाजका तत्कालीन यथास्थितिवादी समाजका प्रतिनिधिलाई साहित्यमा उतार्ने गरेको समीक्षकहरूको दाबी छ ।

"माटोको माया" उनको सफल नाटक हो । यस ऐतिहासिक नाटक उनले वि. सं २०१८ चैतमा एक महिना लामो गोरखा दरबारको बसाइँको क्रममा त्यहाँका बैठक कोठा, चोटा, भान्सा, भँडार, पूजाकोठा र बार्दलीहरूमा घुम्दा त्यहाँ एउटा विशेष कोठा रहेछ र जुन आजसम्म एकपटक मात्र खोलिएको छ भन्ने सुनेपछि त्यस कोठाको रहस्य बुझ्दै जाँदा उनलाई के थाहा हुन गयो भने उक्त कोठामा पृथ्वीपति (गोरखाका राजा वि.सं.१७५०)को माहिला छोरा रणशार्दूल शाहले आत्महत्या गरेका रहेछन् ।

रणशार्दूल शाहले गोरखा राज्य जोगाउन अमूल्य योगदान पुर्‍याएका थिए तर किन उनले आत्महत्या गर्न पुगे ? यो रहस्य थाहा पाउनको लागि यो नाटक पढ्नै पर्ने हुन्छ ।

नाटक सार:

विसं १७५० ताका गोरखा राज्यमाथि सङ्कट आइलाग्यो । दरौंदीं नदीलाई साँध बनाएर लमजुङे राजाहरू लिगलिगकोटमा कब्जा जमाएर बसेका थिए । तिनीहरूको विशाल फौज जुन कुनै बेला पनि गोरखा राज्य माथि धावा बोल्न सक्थ्यो र आफ्नो प्रभुत्व जमाउन सक्थ्यो । लमजुङ राज्यको डरैडरले गोरखा राज्यका प्रजा सधैं रातमा अनिदो रहन्थे । कुरा नेपाल एकीकरणको सुरुवात गर्ने गोरखा नरेस पृथ्वी नारायण शाह जन्मिनु भन्दा अघिको हो, जुन बेला गोरखा पूर्वमा नेपाल खाल्टोमा मल्ल राजाहरूको राज्य थियो भने गोरखा पश्चिममा बाइसे चौबिसे तथा छोटा राजा रजौटाहरूको हालीमुहाली थियो ।

साँध सिमानालाई लिएर गोरखा राज्य र लमजुङ राज्य बिच, समय समयमा युद्ध नभएको भने होइन । कुनै समय गोरखा राज्य बलियो हुँदा आफ्नो सिमाना पश्चिम मर्स्याङ्दीसम्म फैल्याएको थियो भने अहिले निर्बल हुँदा आफ्नो सिमाना केवल दरौंदीं नदीसम्म सीमित हुन पुगेको थियो । कुनै समय घले राजाहरूले राज गर्ने लिगलिगकोटमा पछि राम शाहले शासन गरे त्यो बेलासम्म लिगलिगकोटलाई गोरखाकै हिस्सा मानिन्थ्यो तर जब लिगलिगकोट माथि लमजुङेहरूको कब्जा रहन गयो त्यसपछि त गोरखा राज्यलाई आफ्नो दैलोमा नै शत्रुले ढुकेर बसेको लाग्न थाल्यो र उसबाट हर-बखत आक्रमण भइहाल्छ कि भन्ने त्रासमा बस्नु पर्‍यो ।

त्यस बखत गोरखाका बागडोर समालेका थिए पृथ्वीपति शाहले र उनको उत्तराधिकारीको रूपमा थिए बीरभद्र शाह साथै उनको शासन समाल्नेमा छोराहरू रणशार्दूल शाह, पन्थ, कडारिया र छ थरी भारदारहरू पनि थिए । यस्तो कठिन परिस्थितिमा हतोत्साहित भएर पृथ्वीपतिले आफ्ना सम्पूर्ण छोरा, भाइभारदारहरूलाई डाकेर सभा बोलाए । जेठो छोरा वीरभद्रलाई आफ्नो राजकाज सुम्पिएर आफू बागमतीको किनार, पशुपतिनाथको चरणमा, सूर्यघाटमा सानो कुटी थापेर सन्यासी भएर बाँकी जीवन कटाउने उद्घोष गरे । किनकि उनी हरबखत लमजुङेहरूको त्रासमा बस्न चाहँदैनथ्ये र गोरखा राज्यसँग त्यत्रो तागत पनि थिएन नि लमजुङेहरूलाई युद्धमा परास्त गर्न सकुन् । केही विकल्प नरहेपछि उनले यस्तो फैसला गर्न पुगेका थिए ।

गोरखा राज्यलाई कसरी सुरक्षित राख्ने भनेर दरबारमा लामो समयसम्म छलफल चलिरह्यो । त्यसैबीचमा कान्छा राजकुमार रणशार्दूल शाहले एउटा जुक्ति निकाले । लमजुङेहरूलाई युद्धको बलमा जित्न सकिँदैन तर दिमागको प्रयोग गर्न सकियो भने हराउन नसकिने भने होइन । खासमा रणशार्दूल शाहले लमजुङेहरूसँग "माइन्ड गेम" खेल्ने सोच बनाएका थिए । उनको योजनाअनुसार नै सबै भाइहरू गोरखा दरबार छोडेर अन्यत्र राज्यहरूमा शरण लिन जाने अनि गोरखा राज्य विरुद्ध हुने षड्यन्त्रहरूलाई बाहिरै बसेर निर्मूल पारी गोरखा राज्यलाई सुरक्षित बनाउने थियो जसको लागि उनीहरूले आफ्नो राज्यमा तथा छिमेकी राज्यहरूमा राजा (पृथ्वीपति शाह)ले आफूहरूलाई राज्यबाट निकालिदिएको भ्रम फैलाएका थिए । योजना मुताबिक नै राजकुमारहरू र भाइभारदारहरू कोही लिगलिगकोटतिर, कोही बार्पाक राज्यतिर लागे, केही भारदारहरू कालीगण्डकीतिर झरे । यता गोरखा राज्यमा युवराज वीरभद्र शाह मात्र रहे अनि गोरखा बासीहरूमा 'अब गोरखा राज्य पतन हुन लाग्यो, हाम्रो राजाको मति बिग्रियो' भनेर जनताहरू डराउन थालेका थिए ।

रणशार्दूल शाह, गौरेश्वर पन्थ र बलिपाध्य कडारिया भने गोरखा दरबारबाट तल दरौंदींको बगरतिर झर्दै गर्दा बाटोमा एक अठार वर्ष जतिको मगर्नी केटीसँग भेट हुन्छ जो आफ्नो पटुकाको पासो लागेर आत्महत्या गर्न लागेकी हुन्छे । कारण, उसको मर्जीबिना उसको बिहे छिमेकी शत्रु राज्यको केटासँग गर्दिन लागेका हुन्छन् घर परिवारले । तर उसलाई यो कुरा मन्जुर हुँदैन । शत्रु देशमा बिहे गरी जानुभन्दा बरु मर्नु निको ठान्छे । आफ्नो माटो प्रतिको यस्तो अगाध प्रेम देखेर रणशार्दूल शाह प्रभावित हुन्छन् र उसलाई पनि सँगै साथ लगेर चारै जाना लिगलिगकोट तर्फ उक्लन्छन् ।

उता लिगलिगकोटमा दावानल शाह र ठाहिँलो भुजेल गोरखा राज्यलाई हेर्दै त्यसलाई आफ्नो अधीनमा पार्ने सपना देख्दै हुन्छन् । त्यही बेला गोरखाबाट गएका राजकुमार, भाइभारदार र मगर्नी केटी (गौलँची) शरण माग्न आइपुग्छन् । उनीहरूले आफू लिगलिगकोटा आउनु बनावटी कारण बताउँछन् जुन कुरा लुकाउन आफ्नो दाजु भाइको बिर्सिसकेको पुरानो साइनोको हतियार प्रयोग गर्छन् ।

यता गोरखा दरबारमा पृथ्वीपतीलाई आफ्ना छोरा भाइभारदार हरूलाई बिनसित्तिमा आरोप लगाएर देश निकाला गर्नु परेको खेद रहन्छ । अझ विशेष गरी कान्छा छोरा रणशार्दूल शाहको माया लागेर आउँछ किनकि ऊ आफ्नो सबै भन्दा ठुलो शत्रु लमजुङेको शरणमा पुगेको थियो । एउटा सानो गल्ती वा सुराकीले मात्र पनि गोरखाका ती वीर सपुतहरूलाई लमजुङेहरूले मौलोमा लगेर गिँड्न कत्ति पनि बेर लगाउने वाला थिएनन् । रणशार्दूल शाहको यो त्याग, बलिदान र होसियारी केवल आफ्नो माटो रक्षाको लागि मात्र गरेका थिए । आफ्नो पिता अनि दाइको राज्य सुरक्षित होस भन्ने उनको एक मात्र चाहना थियो ।

गोर्खालीहरू लिगलिगकोटमा बसेको पनि पुरा ५ महिना पुगिसकेको थियो तर आज सम्म लमजुङेहरूले उनीहरूको भेद पाउन सकेका थिएनन् भने यता गोर्खालीहरूले लिगलिगकोटको महत्त्वपूर्ण सुराकहरू भने गुप्त रूपमा गोरखा पठाइरहेका थिए । बेला बखत दावानल शाह रणशार्दूल शाहलाई गोरखामाथि आक्रमण गरेर शासन आफ्नो हातमा लिन उक्साइरहेका थिए । किनकि दावानल शाह सकेसम्म उनीहरूले नै आफ्नो राज्यमा आक्रमण गरोस् भन्ने चाहन्थे र आवश्यक परेको सैन्य सहयोग उपलब्ध गराउने बाचा पनि गरिरहन्थे ।

दसैं नजिकिँदै थियो । लिगलिगकोटको सम्पूर्ण जिम्मा रणशार्दूल शाहलाई जिम्मा लगाएर दावानल शाह दशैं मनाउन लमजुङ जान चाहन्छन् किनकि लिगलिगकोटमाथि कब्जा गरेपछि उनी आजसम्म आफ्नो पुर्खौली घर जान पाएका थिएनन् । यता रणशार्दूल शाहलाई पनि आफ्नो भाइ समान मानिसकेका थिए र उनलाई आफ्नो सबभन्दा विस्वासिलो पात्र पनि ठानिसकेका थिए । गोर्खालीहरूलाई यही सुनौलो अवसरको खोजीमा त आज सम्म कुरिबसेका थिए । तत्कालै रणशार्दूल शाहले गोरखा दरबारमा खबर पुर्‍याएर चाँडै लिगलिगकोटमाथि आक्रमण गरी आफ्नो कब्जामा पार्न समाचार पठाए । त्यसपछि त के चाहियो र, एकै रातमा लिगलिगकोट गोरखा राज्यको हात लागिहाल्यो ।

लिगलिगकोटको विजयपछि सबै भाइभारदारहरू पुन: गोरखा फर्किए । किनकि अब उनीहरूको लक्ष्य पुरा भएको थियो । लिगलिगकोटमा भएको सफल युद्धको श्रेय सबैले रणशार्दूल शाहलाई दिए किनकि उनैको जुत्ती र साहसको दममा गोरखाले आफ्नो सबभन्दा ठुलो शत्रुलाई परास्त गरेको थियो । बिस्तारै गोरखा राज्यमा, प्रजाहरूमा अनि दरबारभित्र पनि कान्छा राजकुमारको चर्चा परिचर्चा हुन थाल्यो । जताततै उनको मात्र गुणगान सुनिन थाल्यो । आफ्नै भाइभारदारहरू पनि उनको तारिफ र प्रशंसा गरेर नथाक्ने भए । त्यसपछि युवराज वीरभद्रको मनमा आफ्नो भाइप्रति रिस, राग र डाहा हुन थाल्यो । आफ्नो मुखैमा आउन लागेको गोरखा राज्य अब भाइले खोस्ने भयो भनेर उनी रात दिन छटपटाउन थाले, तड्पिन थाले । बिस्तारै तनाव दरबारभित्र पनि देखिन थाल्यो ।

तनाव यति सघन हुन पुग्यो कि गौरेश्वर पन्थ र बलिपाध्ये कडरियाहरू गोरखा दरबारमा अट्न सकेनन् र उनीहरू पुन: लिगलिगकोटतर्फ लागे । यता रणशार्दूल शाहलाई पनि आफ्नो दाइको बिग्रँदो हालत देखेर निको लागेन र उनले आफ्नो गोरखा राज्यमाथि कुनै दाबी नगरेको र यो सबै त गोरखा राज्यको लागि, दाइको लागि गरेको भनेर स्पष्टीकरण दिए । यति भन्दा पनि दाइ वीरभद्रलाई भने आफ्नो भाइले आफूलाई सिद्ध्याउन षड्यन्त्र गरिरहेको भन्ने भान भइरह्यो र उनले भाइलाई तथानाम गाली गरे, विभिन्न आरोप तथा लाञ्छनाहरू लगाए जुन कुरा बिचरा रणशार्दूल शाहले सहनै सकेनन् ।

उनले त जति काम गरेका थिए केवल आफ्नो राज्य बचाउनलाई गरेका थिए । आफ्नो माटोको मायाको लागि गरेका थिए । अन्तत: उनलाई आत्मग्लानिले यतिसम्म पिरोल्यो कि उनले आफूलाई दरबारको एउटा कोठामा चुपचाप बन्द गरे र कटारले सेरिएर आत्महत्या गरे । त्यस दिनदेखि गोरखा राजदरबारमा कहिल्यै सुकुन् भएन । केही न केही बाधा अड्चनहरू आइरहे । त्यसलाई वायुको प्रकोप भन्न थालियो । त्यहीपछि राजा वीरभद्रको पनि मानसिक अशान्ति र विषादले गर्दा अल्प आयुमा देहान्त भयो ।

अन्तमा:

राज्यलाई चलाउनको निम्ति वा कुशल शासक हुनको निम्ति केवल राज परिवारमा जन्मिएर मात्र हुँदैन, त्यो शक्ति, सम्मानसँगै आउने जिम्मेदारी, वफादारी र समस्याहरूसँग पनि उत्तिकै जुध्ने सामर्थ्य हुनु पर्छ । शक्तिको खेल सबभन्दा खतरनाक हुन्छ जहाँ आफ्नै दाजुभाइ र बाबुछोराको रगतको होली खेल्नु पर्छ । परिवारको कलहलाई समयमै शान्त गर्न सकिएन र भाइ-भाइ बीचको सम्बन्धलाई सन्तुलन गर्न सकिएन भने जति नै प्रिय भए पनि एकदिन फाटो आइहाल्छ र त्यसले विनाशको रूप लिन्छ । इतिहासका किताबका पन्नाहरू यस्ता धेरै कुराहरू लेखिएकै छैन जबको हाम्रो सम्पूर्ण इतिहासका काला, राता धब्बाहरू यस्तै पारिवारिक कलह, रिस राग र द्वेषहरू भरिएको छ । सायद त्यही भएर पनि होला हामी शक्ति, सत्ता र षडयन्त्रबाट बाहिर उठ्न सकेका छैनौं ।

यो नाटक पढिरहँदा आफू पनि टाइमट्राभल गरेर वि.सं. १७५० तिर नै पुगेको अनि रणशार्दूल शाहसँगै गोरखा दरबार र लिगलिगकोटको भ्रमण गरेको जस्तो अनुभव हुन्छ । नाटकमा उल्लेख भएका ठाउँहरू जस्तै लिगलिगकोट, धुवाँकोट, पस्लाङ, छेवेटार, बार्पाक फेरि पनि आफ्नै पैतालाले नाप्न मन हुन्छ । अधिकांश ठाउँहरू त अहिले पनि उचित प्रचार प्रसार र संरक्षणको अभावमा ओझेलमा परेका छन् । कतिपय गढी किल्लाहरू खण्डहर भनेका छन् भने केहीको त अस्तित्वको नामोनिसान पनि भेटिँदैन । हामी धार्मिक, प्राकृतिक रूपमा मात्र धनी छैनौं , हामी इतिहास, संस्कृति र लोक कथाकहानीहरू पनि उत्तिकै धनी छौं केवल हामीलाई चाहिएको छ यस्ता सम्पदाहरूको संरक्षण गरिदिने अनि भीमनिधि तिवारी जस्ता स्रष्टाहरू जसको कलमको जादू र शब्दको प्राणले हाम्रो इतिहास सधैं जीवित रहिरहने छ ।

साहित्यपोष्टबाट साभार ।

विद्यार्थीलाई लागुऔषध दुर्व्यसनी सम्बन्धी सचेतना

सुजन रेग्मी
बागलुङ

बागलुङको मुलपानी माध्यमिक विद्यालयमा लागुऔषध दुर्व्यसनी सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ । लियो क्लब अफ धौलागिरी बागलुङ र जिल्ला प्रहरी कार्यालय बागलुङको सहकार्यमा शुक्रबार मुलपानी माध्यमिक विद्यालयमा लागुऔषध दुर्व्यसनी सम्बन्धी जनचेतनामुलक कार्यक्रम सम्पन्न भएको हो । कार्यक्रममा बोल्दै विद्यालयका प्रधानाध्यापक सुवास कंडेलले विद्यार्थीहरु लागुऔषधको कुलतबाट बच्नुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले विद्यार्थीहरुलाई लागु औषध र दुर्व्यसनीमा नपर्न आग्रह गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा जिप्रका बागलुङका असई सन्तोष रेग्मी र प्रहरी हवल्दार सुवास थापाले लागुऔषध दुर्व यसनीले व्यक्ति र समाजलाई गर्ने हानी, नोक्सानीको बारेमा सहजिकरण गर्नुभएको थियो । उहाँहरुले लागुऔषध दुर्व्यसनीमा फस्दा हुने बेफाइदा र कानुनी कारवाहीको बारेमा जानकारी दिँदै समाजमा कसैले लागुऔषधको सेवन गरेको देखेमा प्रहरीलाई जानकारी गराउन आग्रह गर्नुभयो । लियो क्लबका अध्यक्ष मनिष कँडेलको अध्यक्षतामा सम्पन्न भएको कार्यक्रमको संचालन सचिव आशिमन शेख र स्वागत सचिन हरिजनले गर्नुभएको थियो । कार्यक्रममा विद्यालयका विद्यार्थीहरुको सहभागिता रहेको थियो ।

एमाले गण्डकी प्रदेशमा बागलुङका १८ जना निर्वाचित

जननिगानी संवाददाता
बागलुङ

नेकपा एमाले गण्डकी प्रदेशको प्रथम अधिवेशनमा बागलुङका १८ जना सदस्यमा निर्वाचित भएका छन् । गण्डकी प्रदेशको राजधानी पोखरामा बिहिबार सम्पन्न भएको अधिवेशनबाट ५ जना सर्वसम्मत र १३ जना निर्वाचनबाट निर्वाचित भएका हुन् ।

निर्वाचनमा प्रदेश खुल्ला पुरुष तर्फ शिव प्रसाद सापकोटाले ५२६, कृष्ण पाठकले ४८४ र संजय श्रेष्ठले ४८२ मत प्राप्त गरेर निर्वाचित हुनुभएको छ । प्रदेश खुल्ला महिला तर्फ ममतादेवी शर्माले ६३७ र भिमा अधिकारीले ५८४ मत प्राप्त गरेर निर्वाचित हुनुभयो ।

यस्तै खुल्ला युवा तर्फ प्रदीप थापा मगरले ५३४ र कृष्णराज पौडेल (सन्जाल शर्मा)ले ५११ मत सहित निर्वाचित हुनुभएको छ । खुल्ला आदिवासी जनजाती तर्फ नर बहादुर थापाले ४७१ मत प्राप्त गर्दै निर्वाचित हुनुभएको छभने खुल्ला अल्पसंख्यक तर्फ उदिम बहादुर छन्त्यालले ५४१ मत प्राप्त गरेर निर्वाचित हुनुभयो ।

यस्तै जिल्ला भुगोल खुल्ला (पुरुष)मा डिल्लीराज गौतमले ७७२, सुनिल शेरचनले ७१० र ध्रुव केसीले ६६० मत प्राप्त गरेर निर्वाचित हुनुभएको छ । यस्तै लेखा आयोगको सचिवमा बागलुङका बिर बहादुर विश्वकर्माले ४३९ मत प्राप्त गरेर निर्वाचित हुनुभएको छ ।

प्रदेश अधिवेशनमा बागलुङका ५ जना सर्वसम्मत निर्वाचित भएका छन् । संघीय निर्वाचन क्षेत्र भुगोल तर्फ बागलुङ-१ मा लिला राना र बागलुङ-२ मा टंक प्रसाद शर्मा पौडेल सर्वसम्मत निर्वाचित हुनुभएको छ । यस्तै जिल्ला भुगोल (महिला)मा गिता शर्मा र मञ्जु शर्मा चालिसे सर्वसम्मत निर्वाचित हुनुभयोभने जिल्ला भुगोल (दलित)मा बाबुराम नेपाली सर्वसम्मत निर्वाचित हुनुभएको छ ।

नेकपा एमाले गण्डकी प्रदेशको असोज १५ गतेदेखि पोखरामा प्रथम अधिवेशन सुरु भएको थियो । सर्वसम्मतको लागि प्रयास भएपनि अन्तिम समयसम्म पदाधिकारी सहित केही पदमा निर्वाचन भएको थियो । अधिवेशनबाट अध्यक्षमा म्याग्दीका नवराज शर्मा निर्वाचित हुनुभएको छ । अध्यक्षका अर्का प्रत्यासी लमजुङका मायानाथ अधिकारीलाई पराजित गर्दै नवराज अध्यक्ष निर्वाचित हुनुभएको हो । नवराजले ५ सय ३१ र अधिकारीले ३ सय ६५ मत प्राप्त गर्नुभयो ।

उपाध्यक्षमा नवराज प्यानलकै स्याङ्जाका मिनप्रसाद गुरुङ विजयी हुनुभएको छ । गुरुङले ५ सय ३४ र उनका प्रत्यासी नवलपुरका बाबुराम विश्वकर्माले ३ सय ६२ मत प्राप्त गर्नुभयो ।

सचिवमा लमजुङका धनज्वय दवाडीले ५ सय २० मत लिएर विजयी हुनुभएको छ । सचिवका अर्का उम्मेदवार कास्कीका रश्मि आचार्यले ३ सय ६७ मत प्राप्त गर्नुभयो ।

उपसचिवमा कास्कीका दामबहादुर विकले ४ सय ९९ मत लिएर निर्वाचित हुँदा उनका प्रत्यासी म्याग्दीका सन्तोष रावलले ३ सय ९७ मत ल्याउनुभयो । उपसचिव महिलातर्फ पर्वतकी मन्जु अधिकारीले ५ सय ३१ मत लिएर विजयी हुँदा कास्कीकी मिना गुरुङले ३ सय ६५ मत ल्याउनुभयो । बिहीबार भएको मतदानमा ८ सय ९६ मत खसेको थियो ।

डिलर व्यवसायी र सरोकारवाला विच ६ बुँदे निर्णय

बागलुङ - बागलुङ बजारलाई चुस्तदुरुस्त र बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि बागलुङका डिलर व्यवसायी र सरोकारवालाहरुले ६ बुँदे निर्णय गरेका छन् ।

चाडपर्व नजिकिदै गएको अवस्था र बजारलाई चुस्तदुरुस्त, सुरक्षित र मर्यादित बनाउनको लागि शुक्रबार भएको बागलुङ नगरपालिकाको उपभोक्ता हित संरक्षण समिति र डिलर एशोसियसन विचको छलफलले ६ बुँदे निर्णय गरेको समितिका संयोजक एवम् नगरपालिकाका उपप्रमुख राजु खड्काले बताउनुभयो ।

नगर उपप्रमुख खड्काले डिलरसिप तथा होलसेलर व्यवसायीहरुले उपभोग्य अवधी कम रहेका कुनैपनि खाद्य सामाग्रीहरू बागलुङमा नभित्र्याउने र खुद्रा विक्रेताहरुलाई सप्लाई नगर्ने, डिलरसिप तथा हालेसेलर व्यवसायीहरुले बजारमा म्याद सकिएका खाद्य सामाग्रीहरु भए नभएको नियमित हेरि त्यस्ता सामानहरू समय-समयमा उठाउने व्यवस्था गर्ने, विना बिल कुनै पनि सामानहरु खरि विक्री नगर्ने र डिलरसिप तथा होलसेलर व्यवसायीले आफुले सप्लाई खुद्रा विक्रेताहरुको सुची तयार गरि राख्ने निर्णय भएको बताउनुभयो ।

उहाँले म्याद सकिएका सामानहरू कम्पनीले फिर्ता गर्ने भएको हुँदा समय-समयमा म्याद सकिएका मालसामान फिर्ता पठाइदिनु भन्ने जस्ता सुचनामुलक

============= afFsL ^ kj]df

साप्ताहिक खेलकुद खबर

करातेमा नेपाललाई रजत पदक

जननिगानी संवाददाता
काठमाडौं

नेपाली कराते खेलाडी एरिका गुरुङ १९ औं एसियाली खेलकुदको महिला ६८ केजी तौल समूहमा रजत पदक प्राप्त गरेकी छिन् । फाइनलमा ओलम्पिक पदकधारी कजाकस्तानकी सोफ्या बेर्लुत्सेभासँग पराजित हुँदा एरिका रजतमा सिमित भइन् ।एरिकाले कराते इतिहासमा नै एसियाडको पहिलो रजत पदक जितेकी हुन् । यसअघि नेपालमा सन् १९९८ मा तेक्वान्दोकी सविता राजभण्डारी र २०१८ मा प्याराग्लाइडीङ टोलीले रजत पदक ल्याएका थिए । एरिका नेपालका लागि पहिलो स्वर्ण जित्ने इतिहास रच्नबाट भने बन्चित भइन् ।

एरिकाले यसअघि सेमिफाइनलमा हङकङकी यान काइ होलाई पराजित गर्दै एरिका फाइनलमा प्रवेश गरेकी हुन् । उनले ८-४ को अन्तरमा जित दर्ता गर्दै स्वर्ण पदक भिडन्त पक्का गरेकी थिइन् । यसअघि क्वाटरफाइनलमा एरिकाले जापानकी युजुकी सावाएलाई हराएकी थिइन् । उनले १-१ को बराबरी हुँदा सेन्शु (पहिलो अंक जोडेको) आधारमा जित निकालेकी थिइन् । यससँगै नेपालको १९ औं एसियाडमा दोस्रो पदक पक्का भएको छ । यसअघि महिला कबड्डीले कास्य पदक जितेको थियो । समग्र एसियाड इतिहासमा यो नेपालको २६ औं पदक हो । यसअघि नेपालले १८ औं संस्करणसम्म आइपुग्दा २ रजत र २२ कास्यसहित २४ पदक जितेको थियो । यसपटक नेपालले १ रजत र १ कास्य पक्का गरिसकेको छ । अब करातेमै ५० केजी समूहमा सविना श्रेष्ठले प्रतिस्पर्धा गर्न बाँकी छ ।

नेपालले १७ वर्षपछि एसियाडको एकै संस्करणमा दुई पदक जितेको हो । २०१० र २०१४ मा कास्यमा सिमित नेपाली टोली २०१८ मा एकल रजत जितेर फर्केको थियो ।

यस्तै नेपाल कास्य पदकमै सीमित भएको छ । सेमिफाइनलमा भारतसँग ६१-१७ ले पराजित भएपछि नेपाल कास्य पदकमै सीमित बनेको हो । समूह 'बी' मा इरानसँग पराजित हुनुअघिको खेलमा बंगालदेशलाई हराउँदै नेपालले अघिल्लो चरणको सम्भावना बनाएको थियो। समूह उपविजेता बनेसँगै नेपालको कास्य पदक पक्का भएको थियो। एसियाली खेलकुदको कबड्डीमा सेमिफाइनल पुग्ने दुई टिमलाई कास्य पदक दिने प्रावधान छ । पहिलो सहभागितामा नै महिला कबड्डी टोली पदक जित्न सफल भएको छ ।

>4f----------------------

होस् वा सञ्चय, वितरण होस् वा विनिमय, विक्री होस् वा दान सबै कुराको आधारभूत ज्ञान पूर्वजहरूबाट पाएको छ । पितृ पक्ष, पितृ पर्व, सोह्रश्राद्ध आदिका सन्दर्भमा हामीले उपरोक्त विषयहरू सम्झनै पर्ने हुन्छ ।

पितृ भनेका को हुन् ? सामान्यतया पितृ भनेका बितिसकेका मानिसहरूलाई मात्र बुझ्ने चलन रहँदै आएको छ । तर पितृ भनेका मरेका मात्र होइनन् र जीवित मात्र पनि होइनन् । जीवित हुन् वा मृत बाबु–बाजे, आमा–बाबु, पूर्वज हुन् भनेर बुझ्नुपर्दछ । कसै–कसैले त पितृ भनेका बितिसकेका पुरुष पूर्वजलाई मात्र बुझ्ने गरेको पनि पाइन्छ, तर यसो होइन । सोह्रश्राद्ध शुरुहुनु पूर्वको पूर्णिमालाई 'मातामहादि श्राद्ध'को दिनको रूपमा लिइएको छ । यसरी आमातिरका सबै पुर्खाको सम्मानका लागि विशेष दिन छुट्ट्याइएको देखिन्छ । कसै–कसैको मतमा घटस्थापनाको दिनलाई पनि 'मातामहादि श्राद्ध'को दिन मानिएको पाइन्छ । अन्य विषयमा जस्तै श्राद्धका विषयमा पनि विद्वान्हरूको मतैक्ययता देखिँदैन । शास्त्रमा पितृहरूलाई वसु स्वरूप, रुद्र स्वरूप र आदित्य स्वरूप भनेर वर्गीकरण गरिएको देखिन्छ । वसु स्वरूप भनेको सम्पत्तिको रूपको भनिएको हो । यसको अर्थ हो हामीले पितृबाट अनेकौं प्रकारका सम्पत्ति पाइरहेका छौं । सम्पत्ति भनेको धनपैसा, खेतबारी, सुनचाँदी आदि मात्र होइन, उनीहरूबाट हामीले पाएको सम्पत्ति भनेको उत्पादनका सीप, विविध वस्तुहरू बारेको ज्ञान, हाम्रो आफ्नो पहिचान पनि हो । हाम्रो जीवनयापनमा सहजता प्रदान गर्ने सबै कुरा सारमा सम्पत्ति हुन् ।

रुद्र भनेका शिव हुन् । शिव शब्दको अर्थ कल्याण हो । कल्याणका लागि हामीले उचित विचार, उचित व्यवहार अपनाउनुपर्ने हुन्छ । यसो गर्दा अनुचित पक्ष नासिँदै जान्छ भने उचित पक्ष जोगिँदै र बढ्दै जान्छ । यो नासिने, जोगिने र विकास हुने प्रक्रिया निरन्तर प्रक्रिया हो । यसले नै आवश्यक सन्तुलन र नियन्त्रण कायम गरिरहेको हुन्छ । पितृ वा पुर्खाको वर्गीकरणमा यस पक्षको ख्याल गरिएका देखिन्छ । आदित्य भनेको सूर्यसहितका सूर्यका गण हुन् । सूर्यका गण भनेका सूर्यका शक्ति हुन् । सूर्यको शक्ति के हो ? यो भनिरहनुपर्ने विषय होइन । सृष्टि र स्थितिका लागि सूर्यको शक्ति र प्रकाश सबैभन्दा महत्वको विषय हो भन्ने कुरा ख्याल गरिएको देखिन्छ ।

पितृ पक्ष आफ्ना पूर्वजहरूप्रति कृतज्ञता प्रकट गर्ने, उनीहरूका सकारात्मक योगदानहरूको स्मरण गर्ने र उनीहरूप्रति श्रद्धा व्यक्त गर्ने महत्त्वपूर्ण पर्व हो । श्राद्धमा पिण्ड दिइन्छ । श्राद्धमा मिठो खाने कुराको पिण्ड दिइन्छ र जल अर्पण गरेर तर्पण दिइन्छ । यसरी दिवङ्गत आत्मीय पूर्वजहरूप्रति श्रद्धा व्यक्त गरिन्छ । श्राद्ध वास्तवमा श्रद्धा, प्रेम, कृतज्ञता, अभिनन्दन आदिको मिश्रित रूप हो । मरिसकेका आफन्तलाई श्रद्धा र प्रेमपूर्वक स्मरण गरिने सोह्रश्राद्ध जस्तो परम्परा स्थापित गर्ने वैज्ञानिक पूर्वजहरूप्रति आभार तथा असीम श्रद्धा व्यक्त गर्नु सकारात्मक संस्कृति हो । तर्पण गर्नु या दिनु भनेको तृप्त पार्नु भनेको हो । पुर्खालाई/पूर्वजहरूलाई तृप्त पार्न सिकाइएको हो । पिण्डमा अनेकौं स्वादिष्ट वस्तुहरूको सम्मिश्रण हुन्छ । पुर्खा/पूर्वजहरूले यी सबै वस्तुको महत्त्व बुझेका थिए र स्वस्थ जीवनका लागि यी सबैको सन्तुलित प्रयोग गर्दथे भन्ने ज्ञानको प्रकटीकरण हो । मानिसको तृप्ति/सन्तुष्टिसँग खाद्य–पेयको (खानपिनको) महत्त्व र यस सम्बन्धी ज्ञानको निरन्तरताका लागि तर्पण र पिण्डको प्रचलन रहेको बुझिन्छ । तर हिजोआज केही मानिसहरू श्राद्धका विषयमा केही हलुका टिप्पणी र गम्भीर प्रश्नहरू पनि गरिरहेका छन् । श्राद्ध होस् वा अन्य कुनै परम्परा, बुझेर गरियो भने विज्ञान र नबुझेर गरियो भने अन्धविश्वास हुन्छ । कुनै कर्मको उद्देश्य स्पष्ट नभई पछि लगाइयो वा लागियो भने अन्धविश्वासले जित्दछ । दिवङ्गत पूर्वजहरूको स्मरण गरी श्राद्ध गर्ने विषय जिउँदा मातापिताको स्याहार-सम्भार, सेवा-सुश्रुष र पालनपोषणको विकल्प हुन सक्दैन । मरिसकेपछि पनि यति सम्मानभागी मातापिता जीवित अवस्थामा हेय हुन्छन् भन्ने कल्पना कसरी गर्न सकिन्छ ? जिउँदो छँदा गरिने सबै कर्म गरे पनि वहाँहरूका तपाईं-हामीमा सरेका ज्ञानका लागि वहाँहरूलाई सम्झिरहनु अन्धविश्वास हुन्छ र ? के इतिहास पढ्नु अन्धविश्वास हो ? इतिहासबाट शिक्षा लिनु अन्धविश्वास हो ? विगत सम्झनु अन्धविश्वास हो ? होइन ।

केही मानिसहरू अलिकति बुझ पचाएर पनि प्रश्न गर्दछन्- वर्षमा एकपटक/दुईपटक श्राद्ध गरेर हुन्छ ? यस्तो प्रश्नकर्तालाई के भन्ने ? बाल दिवस वर्षमा कति पटक मनाइन्छ ? नारी दिवस ? श्रमिक दिवस ? शिक्षा दिवस ? विशिष्ट व्यक्तिहरूका जन्म वा स्मृति दिवस ? मानवअधिकार दिवस ? साक्षरता दिवस ? भ्रष्टाचार निवारण दिवस ? लोकतन्त्र दिवस, संविधान दिवस र यस्तै अन्य दिवसहरू दिनदिनै मनाइन्छ ? मनाइँदैन । वर्षमा एक एकदिन मनाइन्छ र वर्षैपिच्छे मनाइन्छ । किन होला ? इतिहासलाई जस्ताको तस्तै लागू गर्न खोज्नेहरू अन्धविश्वासी हुन् । परम्परालाई सही ढङ्गले बुझ्न नसक्नु अन्धविश्वास हो । आधारभूत विषय र परिवर्तित सन्दर्भहरू बुझ् नचाहनेहरू अन्धविश्वासी हुन् । तर श्रद्धापूर्वक आफ्ना दिवङ्गत आत्मीय पूर्वजहरूप्रति कृतज्ञ हुनु, सम्मान गर्नु, श्रद्धापूर्वक स्मरण गर्नु अन्धविश्वास होइन र यसो गर्नेहरू अन्धविश्वासी होइनन् । हरेक पुराना कुरा बिर्सँदै जाने हो भने मर्यादाहीन अराजकता बाहेक अरू केही भेटिने छैन । हरेक नयाँ वैज्ञानिक वा विज्ञानसम्मत र हरेक पुराना अन्धविश्वास हुँदैन भन्ने कुरा बेलैमा बुझिराखौं ।

नेपालप्रेसबाट साभार ।

vfBfGg--------------

देखेर काठेखोला गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष तेज बहादुर थापा (तिलक)को नेतृत्वमा सोमबार मुख्य बजारहरु वडा नम्बर २ को अक्षेते बजार, वडा नम्बर ६ को सुल्डाडा, इनारपानी, वडा नम्बर ५ को रिजालचोक, पोखरा र घोडाबाँधेमा अनुगमन गरिएको थियो । उपाध्यक्ष थापाले नागरिकहरुलाई खाद्य सुरक्षाको बारेमा जानकारी र सचेतना गराउनुका साथै विक्रेताहरुलाई पनि सजग गराउनको लागि अनुगमन गरिएको बताउनुभयो । उहाँले विक्रेताहरुलाई अहिले खाद्य सुरक्षाको बारेमा जानकारी र सचेत गराएको बताउँदै अझैअटेर गरेमा कानुन बमोजिम कारवाही गरिने बताउनुभयो । कालो बजारी नियन्त्रण तथा खाद्य गुणस्तर कायम गर्ने बजार अनुगमनले सहयोग पुग्ने उपाध्यक्ष थापाको भनाई छ ।

गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष तेज बहादुर थापा, निमित्त प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रकाश पौडेल, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्च बागलुङका अध्यक्ष शैलेन्द्र कुमार श्रेष्ठ, पत्रकार र प्रहरी चौकी दोविल्ला र प्रहरी चौकी विहुँ बागलुङको टोलीले संयुक्त रुपमा अनुगमन गरेको थियो । आगामी दिनमा पनि अनुगमनले तिब्रता पाउने गाउँपालिकाले जनाएको छ ।

sf7]vf]hfdf------

गरेका छन् ।

शिविरमा बागलुङ नगर अस्पतालका प्रमुख गरिमा खनाल, काठेखोला गाउँपालिका प्रशासन शाखा प्रमुख मनोज कार्की, स्वास्थ्य शाखा प्रमुख सोमराज पाण्डे, योजना शाखा अधिकृत उत्तम पौडेल, सुचना प्रविधि शाखा प्रमुख नारायण पौडेल, कर्षि शाखा प्रमुख भावना रोका, पशुसेवा शाखाका प्रमुख होम बहादुर थापा, आर्युवेद शाखाका प्रमुख गोपाल शर्मा, रोगजार सेवा शाखा प्रमुख जनक पौडेल लगायत गाउँपालिकाका कर्मचारीहरुले सेवा दिनुभएको थियो ।

शिविर सबै वडामा संचालन गरिने गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत खगराज गौतमले बताउनुभयो । आश्विन २६ गतेसम्म काठेखोला गाउँपालिकाको सम्पुर्ण वडाहरुमा सञ्चालन हुने शिविरमा योजना सम्झौता, जेष्ठ नागरिक एवम अपांग परिचयपत्र वितरण, निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा, आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा, कृषि एवम पशुसेवा र बैदेशिक रोजगार बोर्डबाट प्रदान गरिने कल्यानकारी सेवाको सहजीकरण (श्रम स्विकृति) लगायतका सेवा प्रवाह गरिने प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गौतमले जानकारी दिनुभयो ।

l8n/-------------------

सचेतिकरण गर्ने, बागलुङमा भित्रीने सबै सामानहरुको उत्पादक कम्पनीहरुमा नाम ठेगाना सहितको विवरण डिलर एसोसियसनले बागलुङ नगरपालिका र जिल्ला प्रशासन कार्यालय बागलुङमा उपलब्ध गराउने र खाद्य सामाग्रीहरु उत्पादकहरुको उत्पादनमा उत्पादन मिती म्याद सकिने मिति र उपभोग्य अवधी स्पष्ट रूपमा लिखिएको लबल लगाउन सम्बन्धि उत्पादन कम्पनीलाई अनुरोध गर्ने निर्णय भएको जानकारी दिनुभयो ।

नगरपालिकाको उपभोक्ता हित संरक्षण समितिले बागलुङ बजारको अनुगमनलाई तीव्रता समेत दिएको छ । नजिकिँदै गरेको चाडपर्वलाई ध्यानमा राखेर बजार अनुगमनलाई तीव्र दिएको उपप्रमुख खड्काले बताउनुभयो।

tdfbL-----------------

पोखरामा गर्ने पूर्व योजना अनुसार नै उनी बागलुङको हिल घुस्मेलीबाट बागलुङ पुगेर साँझ बजारबाट पोखराको लागि जीपमा चढेका थिए ।

बागलुङका काफलठुट्टामा आएर विदेशमा रहेका दाजुलाई फोन मार्फत सम्पर्क गरेका थापाले साँझ पोखरा जाने जीपमा चढेपछि पुनः फोन गरेर बागलुङबाट पोखरा जाने जीपमा चढेको जानकारी गराएको थापाका आफन्तले जनाए । थापाका आफन्तका अनुसार दाईलाई पोखरा हिडेको जानकारी गराएको र केही समयमा पर्वतमा बाढीले जीप बगाएको समाचार देखेपछि आशंका लागेर आफन्त र विदेशमा रहेका दाजु र भाईले थापालाई फोन गरेपनि नलागेपछि उनी सवार जीप नै बगाएको हुन सक्ने आशंका गरेका थिए ।

'गाडीसहित तीन जना बाढीमा बेपत्ता भएको समाचार देखेपछि दाईले शंका लागेर विदेशबाट भाई डम्मरलाई फोन गर्दा नलागेपछि हामीलाई फोन गर्नुभयो,' आफन्तले भन्नुभयो,'हामीले पनि फोन गर्दा नलागेपछि शंका गरेका थियौं । घटनाको दोस्रो दिन प्रहरीले डम्मर नै घटनामा बेपत्ता भएको भन्ने जानकारी दिएपछि घरपरिवार र आफन्तहरु शोकमा डुबेका छौं ।'

१५ वर्षसम्म हिल इदीस्थित हरी माध्यमिक विद्यालयमा नै अध्यापन गराएका थापाले २०७४ को स्थानीय निर्वाचनमा बागलुङको ताराखोला गाउँपालिका ३ मा राष्ट्रिय जनमोर्चाबाट वडाध्यक्षका उम्मेदवारसमेत थिए । तर उनले जित हाँसिल गर्न भने सकेनन् ।

विद्यालयमा उनीसँगै अध्यापन गराएका शिक्षक गणेश कार्कीका अनुसार शिक्षण पेशाबाट अवकाश लिएपछि थापा सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशिल रहँदै आएको बताउनुभयो । 'शिक्षक पेशासँगै उहाँ सामाजिक काममासमेत जोडिनुभएका व्यक्तित्व हुनुहुन्थ्यो,' शिक्षक कार्कीले भन्नुभयो,'स्थानीय तहको निर्वाचनमा पराजित भएपनि उहाँ गाउँको विकास र दैनिक सामाजिक कार्यमा क्रियाशिल रहँदै आउनुभएको थियो । उहाँको घटनाको खबरले सिंगो गाउँनै शोकमा डुबेको छ ।

पर्वतका प्रमुख जिल्ला अधिकारी प्रेमप्रसाद आचार्यले थापाको खोजीका लागि सुरक्षाकर्मीसहित उनका आफन्तहरू निरन्तर खट्दै आएको बताउनुभयो । 'हामीले घटना भएको दिनको साँझदेखि खोजी गरिरहेका छौं,' उहाँले भन्नुभयो,'अहिलेसम्म कुनै सुराक फेला पार्न सकेका छैनौं ।' घटना भएकै दिनदेखि नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी र नेपाली सेनाले तालिम प्राप्त कुकुरको समेत प्रयोग गरेर खोजी गरिरहेको भए पनि थापा फेला परेका छैनन् । घटना भएको तमादी खोला, उक्त खोला मिसिने मोदी खोला र मोदी मिसिने कालीगण्डकी नदीका सम्भावित सबै ठाउँहरूमा खोजी कार्य जारी रहेको प्रजिअ आचार्यले बताउनुभयो ।

गत असोज १३ गते (शनिवार) साँझ बाटो पार गर्ने क्रममा लेदोमा जिप फसेपछि चालक वसन्तबहादुर थापा जिपबाट ओर्लिएर 'टायर' मा लागेको अवरोध हटाउन पुगे । त्यही बेलामा बाढी आएपछि थापाले ज्यान बचाउन सके तर जिपभित्रै रहेका तीन जना यात्रु भने जिपसँगै बगेका थिए । खोजीका क्रममा जिपका केही भागहरू क्षतविक्षत अवस्थामा तमादी खोलाकै ढुङ्गा, लेदो र गेगरमा पुरिएको अवस्थामा भेटिएको छ ।

6'sLsf]---------------

सल्लाहमा ५५ वाटको सोलार बत्ति जडान गरिने सचिव वस्तीले बताउनुभयो ।

सोलार बत्ति जडान कार्यक्रमको उद्घाटनपछि बोल्दै गण्डकी प्रदेशको ऊर्जा, जलस्रोत तथा खानेपानी मन्त्री सरस्वती अर्याल तिवारीले आगामी वर्षभित्र गण्डकी प्रदेशलाई उज्यालो प्रदेश घोषणा गर्नेगरी कार्य अगाडी बढाइएको बताउनुभयो । उहाँले प्रदेशका अधिकांश घरमा विद्युतको पहुँच पुगेको बताउँदै नपुगेका केही बस्ती र घरमा चाडै पुर्‍याउने बताउनुभयो ।

गण्डकी प्रदेशका सांसद दोर्ण कुमार कुँवरले ढोरपाटन क्षेत्रका सयौं परिवारले टुकीकै घरमा रात कटाउने गरेकोले प्रदेश सरकारले सोलारको व्यवस्था गरेको बताउनुभयो । उहाँले अन्धकारमा रात बिताउँदै आएका स्थानीयहरुलाई उज्यालोसँग जोडन प्रदेश सरकार लागि परेको बताउँदै अभियानमा सबैले साथ दिनुपर्ने बताउनुभयो ।

ढोरपाटन नगरपालिका-६ का वडाअध्यक्ष उमेश बुढाले प्रदेशको उज्यालो गण्डकी कार्यक्रम थाहा पाएपछि छेन्तुङ्गमा सोलार बत्ति जडानको लागि पहल गरिएको बताउनुभयो । उहाँले पहिलो चरणमा ३९१ घरमा सोलार जडान गरिने बताउँदै छुटेका अन्य घरमा पुनः माग गरेर जडान गरिने जानकारी दिनुभयो।

ढोरपाटन-६ छेन्तुङ्गमा सोलार बत्ति जडानको लागि मन्त्रालयले स्मार्ट सोलार प्राली काठमाडौंसँग सम्झौता गरेको छ । प्रालीका प्रतिनिधि गणेश खड्काले दशैं अगाडीसम्म सोलार बत्ति जडान गर्ने लक्ष्य राखिएको र नसकिएमा दशैं सकिएलगत्तैबाट जडान गरिने बताउनुभयो ।

गण्डकी प्रदेश सरकारको २०७४ फागुन ४ मा पहिलोपटक बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले दुई वर्षभित्र गण्डकीलाई उज्यालो प्रदेश घोषणा गर्ने महत्वपूर्ण निर्णय गरेको थियो । दुई वर्षको लक्ष्य लिएकोमा ६ वर्ष बितेपछि बल्ल पुरा हुने नजिक छ । ऊर्जा, जलस्रोत तथा खानेपानी मन्त्रालयको तथ्यांकअनुसार गण्डकी प्रदेशका ५ लाख ७४ हजार ७ सय ९८ अर्थात् ९९.५० प्रतिशतमा विद्युत्त पुगेको छ । २ हजार ८ सय ८४ घरधुरीमा मात्रै बिजुली पुग्न बाँकी छ । मन्त्रालयले केन्द्रिय विद्युत लाइन सहित साना तथा लघु जलविद्युत आयोजना र नवीकरणीय ऊर्जामार्फत गण्डकी प्रदेश भित्र उज्यालो बनाउने काम गरिरहेको छ ।

:tgkfg॥ afnafln sfnf0{j/bfg

cfdfsf]bW afnafln sfsf nflu cd[t ;dfg xG5 . To;}n]
- :jf:Yosd{x?n] cfdfsf] bWnf0{ k|t:yfkg ug{ j:t' l;kml/; ug{xF5g,
-cfdfsf] bWsf] ljsNkdf a§fsf] bW, bWbfgL h:tf j:t'sf] k|abWg ug{xF5g,
-To:tf j:t'sf]pTkfbs jf ljt/saf6 s'g}klg lsl;dsf]gd'gf lng]tyf cfly{s jf ef}lts pkxf/ lng'xF5g .
To:tf]sfo{u/]sf]kf0{df cfdfsf]bWnf0{k|t:yfkg ug{j:t' -lalqm ljt/0f lgoGq0f_ P]g, @)$(cg';f/ sf/jfxL xG5 .

gk]fn ;/sf/
lj1fkg af]8{